אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת שא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ב אייר תר"ע - יפו

נמען: הרב צבי הירש וייספיש (ירושלים)

עצה לחיזוק השמחה והגבורה בעבודת ה'. העיקר לקבוע זמנים ללימוד החלק הרוחני שבתורה. כלל גדול: העצלות באה מחוסר אמונה בגודל הטוב שעושים לכל העולם בתורה ובמצוות. נשמת כל יחיד קשורה בנשמה הכללית, ובכל רגע שאדם מוסיף אור בנשמתו מתוך כוונה לכלל, הוא מוסיף חיים בכל: הצדיק מתחזק, הרשע מהרהר בתשובה, ואפילו הבהמות מתבסמות. השלמת האור תלויה בגדולת ישראל בארצם. יש להיזהר בבריאות ולהתרחק מפחדנות ומעצבות: 'עוז וחדוה במקומו'.

עיקרי הדברים

- לימוד קבוע בחלק הרוחני של התורה.
- האחדות הרוחנית - כל מעשה טוב מוסיף אור בכל ההוויה.
- צפיית ישועה.
- בריאות, והרחקת עצבות ופחדנות.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ב אייר תרע"ן.

לכבוד הרב היקר דורש ד' בכל לב ונפש מו"ה[4] צבי הירש ווייספיש שי'[5], שלו'[6] וברכה.

מכתבו היקר הגיעני. ואשר בעצתי ישאל, ע"ד[7] חיזוק של חיי הנפש לעבודת ד' בשמחה ובגבורה, קשה מאד לברר בדברים קצרים גם יסוד אחד מאדני העבודה הטהורה, וכל עיקר זירוזי לדידי ולדכוותי הוא רק לקבע זמנים הגונים על חלק התורה הרוחני, בכל מקצעותיו, שלא יהי'[8] מונח בקרן זוית ונתון רק לקריאה ארעית, וממילא יזרח אור הנשמה, ורוח שמחה וגבורה תפעם בלב הדורש את האמת בלא לב ולב. בכ"ז[9] לא אמנע הטוב להציב כלל גדול אחד, אע"פ[10] שגם הוא לא יובן בכל עמקו כ"א[11] ע"י[12] שינון ולימוד מרובה, מ"מ[13] כבר יהי' בזה

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 מו"ה - מורנו הרב
5 שי' - שיחיה
6 שלו' - שלום
7 ע"ד - על דבר
8 יהי' - יהיה
9 בכ"ז - בכל זאת
10 אע"פ - אף על פי
11 כ"א - כי אם
12 ע"י - על ידי
13 מ"מ - מכל מקום

בית-יד לחפץ בחשק אהבת השם יתברך ואור תוה"ק[14]. כי זה פשוט הוא, שגם הירוד שבאנשים אם יציעו לפניו שיכול הוא בכל עת לעשות חסד על כל העולם כולו, הכולל בתוכו כ"כ[15] הויות עד אין תכלית, יתעורר בשמחה ובגבורה לעשות טוב, וכל העצלות והרפיון אינו בא כ"א מחוסר אמנה בגודל הטוב שעושים ממש עם כל היקום בעסק התורה, המצות, העבודה, וזכיכות המדות, אשר עבור זה האיר ד' את עינינו בדברי קדושי עליון בעלי קבלת האמת, אשר הרחיבו המשכיות להודיע את גודל יקרת העבודה ואיך מעלים על ידה את כללות ההויה וכל פרטיה. אמנם צריך הדבר להתקרב אל הציור השכלי, כדי שיהי'[16] הזירוז אמיץ והשמחה מבוססה. וזה הציור בא ע"י ההבנה של האחדות הרוחנית, דהיינו להשכיל שאור הנשמה של כל יחיד הוא מקושר עם הנשמה הכללית של כל ההויה כולה, שממנה שואב כל היקום לכל פרטיו את אור השלמתו, ובידינו הוא להוסיף אור בנשמה שלנו ע"י התורה, החכמה, המצות, העבודה, והמדות הטובות, בכל עת ורגע, ובכל רגע שאנו מוסיפים אור בנשמתנו אם רק נשים דעתנו שלא על עצמנו בלבד אנחנו חשים כ"א על כל ההויה, כי "כל פעל ד' למענהו", מוסיפים אנו השלמה וחיים בכל. והצדיק מוסיף על ידינו אומץ בעבודתו, והרשע מתמתקת רשעתו באיזה מדה, והרהורי תשובה באים לו, ואפילו הבהמות והחיות מתבסמות לפי ערכן, ואפילו היצורים הנוטים להזיק ולהחריב מתעדנים ומזדככים, מזיו הקדושה הנוספת ע"י נשמה אחת השמה לב באמת על הכלל כולו, ואין צריך לומר גודל האור שמתוסף בצחצחות העליונות בנשמות, ובכל המדרגות של העולמות הרוחניים, שאין קץ ליפים והוד קדושתם וחמדתם. וזה נכון והגון לכל איש ביחוד מזרע עם קדוש, וביותר היושב על אדמת קודש, ובפרט מי שזכו להסתופף בצלה של עיר ד', שכל ההויה החמרית והרוחנית קשורה בה כקשר הענפים בגזע ושורש.

מובטח אני, שכל מה שזה היסוד יבורר יותר ויהי'[17] נקנה ביותר בינה ודעת ובהדר אמונה שלמה, שהיא מתוספת כל מה שהאדם שוקד יותר על דלתי תורה לשמה בכלל, וביותר על דלתי התורה הרוחנית, דהיינו הספרים העוסקים באור דעת ד', בין ע"פ[18] שכל האנושי בין ע"פ סוד ד' ליראיו, ורזי תורה, שכפי אותה המדה יתגבר בקרב הלב והנשמה אור השמחה והגבורה לאהבת ד' וחשק המצות וקדושת תוה"ק. אמנם לצרף לידיעה זו צריך, שגמר ההשלמה של הוספת האור השלם בכללות ההויה יהי' דוקא ע"י גדולתם של ישראל ורוממות קרנם על אדמת ד" על-כן תהי'[19] ממילא אור צפית ישועה קשורה תמיד בחיי הנשמה. וכשיתפרץ מן הלב הזרם בדיבורים הקדושים הנועדים לזה, בשעות המוכשרות, ובכל עת הכושר, יראה ויגלה אור נעים וחדש, אשר ימתיק את כל הדינים, ואז יוכל האדם בעת רצון להתפלל בהרחבה על כל משאלות לבבו, הרוחניים בדרך עיקר והחמריים בדרך טפל וארעי, ודי ית"ש[20] לא ימנע טוב להולכים בתמים. - אמנם צריך להזהר מאד בבריאות הגוף והנפש ע"פ הטבע, ולהתרחק מאד מכל מחשבות של פחדנות ושל עצבנות, כ"א להמשיך על עצמו תמיד עז ושמחה, כי "עז וחדוה במקומו".

---

14 תוה"ק - תורתנו הקדושה
15 כ"כ - כל כך
16 שיהי' - שיהיה
17 ויהי' - ויהיה
18 ע"פ - על פי
19 תהי' - תהיה
20 ית"ש - יתברך שמו

והשי"ת[21] יפתח לכת"ר[22] ולכל דורשי ד' השרידים פתחי חן ורצון נחת וחדות אמת בברכה שלמה, כנה"י[23] ונפש ידידו מצפה אשרו ואורו ואור כל אוהבי ד' ומקדשי שמו על עמו ונחלתו,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

21 והשי"ת - והשם יתברך
22 לכת"ר - לכבוד תורתו
23 כנה"י - כנפשו היקרה